

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ

просп. Соборний, 164, м. Запоріжжя, 69107, тел. (061) 224-63-26
e-mail: dert@zoda.gov.ua Код ЄДРПОУ 02741456

від 01.11.21 20__ р. № 01-03-1655/10-02-05 На № _____ від _____ 20__ р.

Департамент фінансів
облдержадміністрації

**Про очікувані у 2021 році
та прогнозні показники
економічного і соціального
розвитку регіону на 2022 рік**

На виконання пункту 1 Заходів щодо забезпечення складання проєкту обласного бюджету Запорізької області на 2022 рік, затвердженого розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 02.08.2021 № 487, надаємо:

аналітичну записку щодо очікуваних результатів до кінця поточного року та прогноз на 2022 рік (додаток 1);

основні показники соціального і економічного розвитку Запорізької області, які очікуються у 2021 році та прогнозні на 2022 рік, розраховані структурними підрозділами облдержадміністрації з урахуванням основних макропоказників Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки, схваленого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 586 (додаток 2).

Додаток: на 6 арк. у 1 прим.

Виконувач обов'язків директора

Вікторія САМУСЬ

Аналітична записка щодо очікуваних результатів до кінця поточного року та прогноз на 2022 рік

Завдяки високим темпам зростання світової економіки та процесам внутрішнього відновлення, а також цьогорічному рекордному врожаю ранніх зернових реальний сектор економіки області (переважно) демонструє позитивну динаміку (основні показники соціального і економічного розвитку Запорізької області за підсумками 9 місяців 2021 року наведено у Додатку 2).

Незважаючи на поліпшення тенденцій в економіці (у тому числі внаслідок розширення вакцинації) перспективи розвитку економіки характеризуються високою невизначеністю, пов'язаною в першу чергу з подальшим ходом пандемії (мінливість ситуації з рівнем захворюваності лишається високою, що стримує розвиток).

За прогнозом Міністерства економіки України в цілому до кінця 2021 року та у 2022 році передбачається розвиток за траєкторією прискореного економічного зростання.

Промисловість

У IV кварталі 2021 року значну роль в зростанні обсягів промислового виробництва області буде відігравати зовнішній попит на промислову продукцію, який визначається передусім розвитком світової економіки та курсовою політикою Національного банку України. Вплив світових цін на енергетичні ресурси (подорожчання паливно-енергетичних ресурсів може зумовити подальше підвищення цін виробників, що знижуватиме попит на продукцію вітчизняних підприємств).

Очікується, що до кінця 2021 року індекс промислової продукції складатиме 105,2 % у порівнянні з 2020 роком. Зважаючи на порівняно високий показник обсягу виробництва у 2021 році, у 2022 році індекс промислового виробництва прогнозується на рівні 102 %.

Враховуючи очікувані темпи зростання промислового виробництва та прогноз цін виробників промислової продукції, обсяг реалізованої промислової продукції у 2021 році складе 270,9 млрд грн, у 2022 році – 298,4 млрд грн.

Основним експортним товаром залишатиметься продукція чорної металургії, тоді як зовнішній попит на продукцію машинобудівної галузі промисловості може продемонструвати спад через недостатність фінансових інвестицій для придбання основних засобів, а також для розширення оборотних коштів для виконання нових замовлень.

Ризиками, що можуть вплинути на досягнення прогнозованих показників, зокрема є:

вплив світових цін на енергетичні ресурси (подорожчання паливно-енергетичних ресурсів може зумовити подальше підвищення цін виробників, що знижуватиме попит на продукцію вітчизняних підприємств);

підвищення тарифів на енергоносії, залізничні перевезення, а також збільшення податкового навантаження може призвести до зменшення конкурентоспроможності промислової продукції та обсягів її виробництва;

високі відсоткові ставки за кредитами (обумовлюватимуть обмежені можливості нарощення виробничого потенціалу).

Сільське господарство.

Розвиток агропромислового комплексу відбуватиметься в контексті забезпечення продовольчої безпеки та проведення земельної реформи. Впровадження з липня 2021 року ринку землі в подальшому дозволить покращити інвестиційний клімат в сільському господарстві та залучити незадіяний внутрішній фінансовий ресурс через розширення кредитування з боку банківської системи.

Збереження тенденції зростання споживання та попиту на продовольство в світі зміцнює традиційно сильні позиції Запорізької області з експорту зерна та соняшникової олії.

З урахуванням цьогорічної врожайності ранніх зернових та зернобобових культур у 2021 році індекс сільськогосподарської продукції очікується на рівні 109,3 % до 2020 року. З урахування високої бази порівняння 2021 року прогноз індексу продукції сільського господарства на 2022 рік становить 99,3 %. Водночас у 2021-2022 роках передбачається стабілізація виробництва зернових культур на рівні 3,3-3,2 млн тонн відповідно, соняшнику – майже 1,0 млн тонн.

В галузі тваринництва очікується поступове збільшення обсягів вирощування худоби і птиці за рахунок нарощування поголів'я свиней та птиці, а також збільшення виробництва молока (зокрема, за рахунок стабілізації та поступового нарощування поголів'я молочних корів та зростання їх продуктивності).

З метою зменшення собівартості виробництва продукції тваринництва на державному рівні працює програма "Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників", потенційні виконавці якої отримають державну підтримку розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції.

Ризиками, що можуть вплинути на досягнення прогнозованих показників, зокрема є:

важкопрогнозовані зміни кліматичних умов для вегетації сільгоспкультур через сухості та ґрунтову посуху. З огляду на географічне розташування Запорізької області, особливо недостатнє природне вологозабезпечення, яке постійно погіршується (зі зміною клімату формується реальна загроза прогресуючого опустелювання земель в регіоні).

Для зменшення негативного впливу проводиться робота щодо відновлення функціонування наявних меліоративних систем, запровадження інноваційних підходів щодо обробки ґрунту та вирощування сільгоспкультур (системи No-Till, крапельного зрошування);

ризик ситуаційного характеру, зокрема спалахів вірусу африканської чуми свиней та грипу птиці.

Зовнішньоекономічна діяльність

Тісне міжнародне співробітництво відіграє життєво важливу роль в досягненні цілей та пріоритетів розвитку Запорізької області.

Позитивний ціновий тренд на сировинні товари суттєво збільшив

прибутковість двох найбільших експортних галузей металургії та сільського господарства. Кон'юнктура світових сировинних ринків є визначальним фактором для запорізьких експортерів. Якщо поточні ціни збережуться, 2021 рік може бути прибутковим для виробників експортної продукції.

Незважаючи на активне відновлення світової економіки та потужне зростання цін, експорт зростатиме більш помірними темпами в умовах продовження політики протекціонізму у світі та загострення конкурентної боротьби на ринках.

Так, експорт товарів у 2021 році очікується на рівні 4273,0 млн дол. США (збільшиться до попереднього року на 46 %), у 2022 році – 4456,7 млн дол. США (на 4,3 %).

Завдяки розширенню вітчизняного споживання імпорту товарів у 2021 році очікується на рівні 1310,2 млн дол. США (збільшиться у порівнянні з попереднім роком на 7,1 %), у 2022 році – 1400,1 млн дол. США (на 6,9 %).

За умови дотримання формальних критеріїв (макроекономічна стабільність, некритичний рівень інфляції, помірне податкове навантаження, тощо) зростатиме обсяг залучення іноземного капіталу в економіку області.

Загальний обсяг прямих інвестицій в Запорізьку область на кінець 2021 року становитиме 1855,1 млн дол. США. За прогнозом у 2022 році обсяг прямих інвестицій становитиме 1958,9 млн дол. США.

Альтернативні види енергії (зокрема, з відновлювальних джерел) поступово займатимуть все більшу частку на світовому ринку енергоносіїв внаслідок впровадження нової екологічної політики розвинутими країнами світу, як складової зростання економіки у середньостроковій перспективі.

Реалізація проєктів з використанням відновлюваних джерел енергії буде відігравати значну роль в зростанні обсягів інвестицій.

Крім того, сприятливий інвестиційний фон забезпечуватимуть створення та розвиток індустріальних парків (зокрема індустріального парку «Мелітополь»), Проведення Міжнародного інвестиційного форуму «InCo Forum Integration & Cooperation», промоція інвестиційних процесів, за допомогою розробки логотипів Запорізької області та брендування процесів залучення інвестицій в економіку регіону.

До ризиків, які можуть негативно позначитися на виконанні запланованих показників, перш за все, можна віднести наступні:

значна концентрація підприємств з іноземними інвестиціями фактично розташованих в адміністративно-територіальних межах області, які юридично зареєстровані на територіях інших регіонів України та не підпадають під державний статистичний облік щодо надходження прямих інвестицій (акціонерного капіталу) в соціально-економічну сферу Запорізької області за своїм фактичним місцем знаходження (зокрема проєкти ТОВ «Вінд Пауер» ДТЕК (м. Київ), «EuroCape New Energy» (м. Київ) та інші);

низька активність іноземних інвесторів через нестабільність економіки в умовах пандемії;

посилення карантинних норм та закриття кордонів між країнами, що

призведе до скорочення обсягів експорту;

ревальвація національної валюти, що значно погіршує зовнішньоекономічні баланси та сприятиме тому, що експортери недоотримають суттєвої частини запланованих прибутків.

Капітальні інвестиції

Загальнодержавна політика і стратегія розвитку всіх видів автомобільних доріг (державний дорожній фонд), продовження інвестування держави в інфраструктурні проекти у рамках Національних програм «Велике будівництво» та «Велика реставрація» визначає збереження позитивних тенденцій щодо обсягів освоєння капітальних інвестицій.

Крім того, відновлення інвестиційної активності після різкого зниження у 2020 році стимулюватиметься поліпшенням фінансового стану та ділових очікувань підприємств. Сприятливі умови торгівлі дадуть змогу наростити фінансові ресурси в експортерів, що збільшує їх потенціал до інвестицій в основний капітал. Потреба в оновленні виробничих потужностей (насамперед у металургії) лежить у площині посилення екологічних вимог для експорту до країн ЄС. Тому очікується, що зростання інвестицій забезпечуватиметься не лише державними програмами, а і коштами приватного сектору.

Зважаючи на високу порівняльну базу I кварталу поточного року, в цілому за підсумками 2021 року очікується певне уповільнення динаміки показників капітальних інвестицій (освоєння капітальних інвестицій становитиме 15,9 млрд грн); прогнозні показники на 2022 рік – 16,3 млрд грн.

Ризиками, що можуть вплинути на досягнення прогнозованих показників, зокрема є:

висока невизначеність, яка продовжує оточувати світові економічні перспективи, в першу чергу, пов'язані із перебігом пандемії COVID-19;

збереження низької кредитної активності комерційних банків у реальному секторі.

Середньомісячна заробітна та ринок праці

На **ринку праці** пандемія та, відповідно, карантинні обмеження зміцнили позиції віддаленої роботи та розширення різних її варіантів.

Політика у сфері зайнятості зосереджуватиметься на стимулюванні розвитку підприємництва та самозайнятості, забезпеченні створення гідних умов праці та детінізації відносин у сфері зайнятості населення, розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти та забезпеченні створення умов для професійного навчання впродовж життя, забезпеченні розвитку інклюзивного ринку праці, сприянні зайнятості молоді, забезпеченні реалізації ефективної державної політики у сфері трудової міграції, тощо, зокрема, за рахунок виконання основних завдань та заходів, визначених Програмою зайнятості населення Запорізької області на 2021-2023 роки (рішення обласної ради від 29.07.2021 № 1).

За умови подолання негативних тенденцій в економіці області очікується, що **середньомісячна заробітна** плата по області, в подальшому буде зростати та у 2021 році становитиме 13759 грн, у 2022 році – 15410 грн, а

рівень безробіття населення у віці 15-70 років, має поступово скоротитися у 2021 році – до 11 %, у 2022 році – до 10,5 %.

Ризиками, які можуть вплинути на досягнення прогнозованих показників є, насамперед:

виникнення нових хвиль вірусу та впровадження карантинних обмежень;

накопичення заборгованості із виплати заробітної плати. На загальну динаміку погашення боргів в області продовжує суттєво впливати ситуація на 10 підприємствах державного сектору економіки (державні підприємства та ті, у статутному фонді яких частка державної власності перевищує 50 %), де борги на 01.10.2021 склали 49,2 млн грн (59,2 % від загальної суми заборгованості по області);

наявність тіньової зайнятості населення, а також значний рівень безробіття у сільській місцевості через недостатність вільних робочих місць із гідним рівнем заробітної плати;

наявність дисбалансу між попитом і пропозицією робочої сили на ринку праці області, дефіцит кадрів робітничих професій (у т.ч. внаслідок відтоку кваліфікованої робочої сили закордон).

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ (очікувані у 2021 році та прогнози на 2022 рік)

Показники	9 місяців 2021 року факт	2021 рік очікуване	2022 рік прогноз
1	2	3	4
Індекс промислової продукції до попереднього року, відсотків	105,8	105,2	102,5
Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг), млрд грн	207,6	270,9	298,4
Індекс сільськогосподарської продукції до попереднього року у всіх категоріях господарств, відсотків	110,4	109,3	99,3
Обсяг капітальних інвестицій, млрд грн	7,762 (6 місяців)	15,900	16,300
Прямі інвестиції (інструменти участі в капіталі), загальний обсяг на кінець року (залишки), млн доларів США	1755,1 (на 30.06.21)	1855,1	1958,9
Експорт товарів:			
млн доларів США	2994,5 (січень-серпень)	4273,0	4456,7
відсотків до попереднього року	у 1,6 р. б.	146,1	104,3
Імпорт товарів:			
млн доларів США	1094,5 (січень-серпень)	1310,2	1400,1
відсотків до попереднього року	137,5	107,1	106,9
Середньооблікова кількість штатних працівників, тис. осіб	334,4 (6 місяців)	341,0	341,0
Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника, грн	13482	13759	15410
Темпи зростання (зниження) середньомісячної заробітної плати, відсотків	120	119,1	112,0
Рівень безробіття населення у віці 15-70 років (за методологією МОП), відсотків до робочої сили відповідного віку	11,1 (6 місяців)	11,0	10,5